

Ritun nýrrar stefnu um nám og kennslu við Menntavísindasvið Háskóla Íslands

Ljósmynd: Kristinn Ingvarsson

Hróbjartur Árnason, lektor við Deild menntunar og margbreytileika og formaður kennslunefndar Menntavísindasviðs Háskóla Íslands 2017 til 2018

Mikilvægasta verkefni kennslunefndar Menntavísindasviðs (MVS) Háskóla Íslands (HÍ) veturinn 2017 til 2018 var að vinna að nýrri stefnu MVS um nám og kennslu. Eitt af markmiðum HÍ21, Stefnu Háskóla Íslands (2016), er að auka gæði náms og kennslu, meðal annars með mótun heildstæðrar stefnu um nám og kennslu. Stefna MVS fellur undir þetta verkefni og var hún unnin á sama tíma og kennslumálanefnd háskólaráðs vann að stefnu um nám og kennslu fyrir HÍ. Það leiddi skiljanlega til þess að mikill samhljómur er milli þeirra. Vinnan hófst á misserisþingi haustið 2017, þegar kennarar og nemendur settust á rökstóla og ræddu um mál sem þeim þótti mikilvægt að yrðu tekin fyrir í stefnu sviðsins.

Á misserisþinginu var notast við fundarform sem heitir *Opíð rými* (e. Open space technology). Þar leggja þátttakendur á fundinum sjálfir til málefni sem verða rædd og ákveða dagskrá hans. Niðurstaða þingsins var að stefnan innihéldi tíu markmið. Hér eru fjögur þeirra:

- Gæðakennsla verði viðurkennd til framgangs.
- Að sviðið horfi skipulega til framtíðar varðandi þróun náms og kennslu.
- Markvissar aðgerðir til að taka á móti nýliðum, bæði nemendum og starfsfólki.
- Að jafna aðgengi allra að námi. Þróa leiðir til sveigjanlegs náms og að hugmyndir altækrar hönnunar (e. universal design)

verði nýttar við skipulag og þróun náms, kennslu og námsumhverfis.

MVS hefur um langa hríð boðið upp á fjar-nám en undanfarin ár hafa kennarar sviðsins glímt við vanda sem tengist því að fjar- og staðkennsla fer fram í sama námskeiði í stað tveggja námskeiða áður. Í stefnunni er fjar- og staðkennsla sett í skýrt samhengi við sveigjanlega kennsluhætti en tillögur að útfærslu eru í höndum starfshóps sem hefur fengið heitið *Þróum fjarnámið* og fékk styrk til verkefnisins frá Kennslumálasjóði Háskóla Íslands í apríl 2017. Ljóst er af niðurstöðum spurningakönnunar sem nemendur MVS svöruðu 2018 að mikill fjöldi nemenda í framhaldsnámi stundar námið meðfram starfi sem tengist faggrein þeirra og um fjórðungur býr fjarri námsstað (Hróbjartur Árnason, Elsa Eiríksdóttir og Ingibjörg Kjartansdóttir, 2019).

Vinna kennslunefndar og starfshóps um þróun fjarnáms hefur leitt í ljós að gæði náms, þar sem boðið er upp á sveigjanleika með aðstoð upplýsingatækni, byggist fyrst og fremst á öflugum stuðningi við kennara og nemendur. Þess vegna er það trúlega eitt mikilvægasta verkefni sviðsins á næstu misserum að þróa leiðir til að styðja betur við sveigjanlegt nám nemenda. Þetta þarf að gera með því að þjálfá kennara í notkun verkfæra sem hægt er að nota til að auka sveigjanleika í námi. Kennarar þurfa einnig að fá tæknilegan og kennslufræðilegan stuðning við gerð kennsluefnis og uppsetningu þess í víðeigandi vefumhverfi. Þá þarf að huga að því að byggja

Umræður og ígrundun í lok funda. Ljósmynd: Hróbjartur Árnason

upp öflugt námssamfélag sem er virkt bæði á vefnum og í húsnæði sviðsins.

Gæði námsins byggja ekki síður á náms hæfni nemenda og þjálfun þeirra í fjölmörgum þáttum þess að vera háskólanemar, einkum þegar þeir nýta tæknina til að auka sveigjanleika í náminu. Stuðningur og þjálfun nemenda í gagnlegum vinnubrögðum verður því líka að vera hluti af þróunarferlinu.

Heimildir

Háskóli Íslands. (2016). *Stefna Háskóla Íslands 2016–2021*. Sótt af https://www.hi.is/sites/default/files/atli/pdf/kynningar/baeklingar/stefna_hi_2016-2021.pdf

Hróbjartur Árnason, Elsa Eiríksdóttir og Ingibjörg Kjartansdóttir (2019). Hvað vitum við um nemendur okkar? Könnun um aðstæður nemenda og viðhorf þeirra til náms við Menntavísindasvið Háskóla Íslands. *Tímarit Kennslumiðstöðvar Háskóla Íslands*, 7(1), 28–30. <https://doi.org/10.33112/tk.7.1.10>